

Ez tehát kétségtelenül a mi ipari hátramaradottságunkra mutat.

Itt most már eljutottunk ahhoz a szoros kapcsolathoz, mely a kereskedelem, ipar és a többtermelés között fennáll. A többtermelés előmozdítását szándékom szintén a mi hatáskörünkbe vonni és tőlünk telhetőleg propagálni. A többtermeléssel a kereskedelem több anyagot nyer és az ipar is több nyersanyaghoz jut, mert tudvalevőleg szükségletének egy részét most külföldről hozza be. Minő szédületes perspektíva: ha képesek leszünk iparunkat nyersanyaggal ellátni és iparunk képes lesz a nyersanyagot feldolgozni. Ezzel Magyarországra oly közgazdasági fellendülés várna, mely paralizálná a sebek nagy részét, amelyeket a háboru rajtunk ejtett; nem is beszélve kereskedelmi mérlegünkről, amely 10 év óta passzív. Ha katasztrális holdanként csak 3 métermázsával többet termelnénk, ez a passzivitást megszüntetné és kereskedelmi mérlegünk aktívá válnék.

(Szegedi feladatok.)

Most, ha megengedik az urak, áttérek azokra a feladatokra, amelyek a helybeli állapotok megjavítását célozzák. Legaktuálisabb: a *tarifák kérdése*. Mint az urak is tudják, az államvasut a tarifákat 30%-kal akarja emelni. Előtte tisztán áll, hogy mit jelent ez a 30%-os emelés anélkül, hogy a klasszifikáció, az áruosztályozás is megváltoznék. Ez oly vidékek részére, amelyek a perifériáktól távol fekszenek, a verseny oly eltolódását fogja eredményezni, amely fel döntheti az egész eddigi forgalmat. Minél magasabb a relatív díjtétel, annál többre emelkedik a vasúti fuvardíj. Az én nézetem szerint *ezt megakadályozni nem lehet*, mert ez fiskális intézkedés, miután az államnak pénzre van szüksége és így minden uton és módon kénytelen jövedelmét emelni. Ami nekünk módunkban lesz, az pusztán ennyi: A kereskedelmi minisztert arra figyelmeztetni, hogy ha ez az intézkedés egyelőre így is marad, az csak ideiglenes jellegű legyen. Elsősorban a köteléki díjszabásokat kell, hogy rendezzék, másodsorban pedig a klasszifikációt kell tekintetbe venni. A nyersanyagok kevésbé bírnak el magasabb díjtételeket, mint az ipari cikkek. Ez elől a kormány nem is fog elzárkózni és mi ezen a téren *eredményeket érhetünk el*, mert az ország közgazdasági közvéleménye ugyanezeket a nézeteket vallja.

Egy lokális kérdésről is beszélni akarok, amellyel nekünk is kell foglalkoznunk, mivel Szegedre nézve nagyjelentőségű: a Maros szabályozása. A Marost már évek óta szabályozzák és mindig rosszabbak lettek a viszonyok. Ez a szabályozás legalább a külső jelek szerint hibás irányban kell hogy folyjon, mert javulást nem látunk. Én e tekintetben megkérdeztem egy német embert a magyarországi Dunakonferencián és egy másikat a közép-európai közgazdasági konferencián. Azt hiszik, hogy nálunk a szabályozás azért hibás, mert mélyítettünk és nem duzzasztunk. Ezekkel a német szakemberekkel másodsor is találkoztam; a szemükre hánytam, hogy ők mindig egyoldalú pozícióval állnak elő: mindig az *exportnak a vízi utak segítségével Nyugat felé való fejlesztését hangsúlyozzák*, azonban nem törődnek a magyar vízi utaknak a Kelet felől jövő irányból való fejlesztésével. Kijelentettem, hogy a Duna mellékfolyóinak fejlesztése ép olyan fontos magyar szempontból, mint pl. a Duna-Majna csatorna. Ezek volnának röviden azok a szempontok, amelyek kíváncsossá teszik lokálisan foglalkozni ezzel a kérdéssel.

Van még egy más dolog: *Szeged ipari fejlesztése*. Van szép aszfaltunk, szép szobraink vannak, de nincs sem iparunk, sem kereskedelmünk. Talán hivatásunk magasla-

tára állunk, ha e tekintetben is az *iniciatívát* magunkhoz ragadjuk, ha megfogjuk a fejlesztés munkáját kísérelni részben azzal, hogy a hatóság figyelmét felhívjuk egyes momentumokra, részben azzal, hogy mi magunk keressünk oly ipari ágakat, amelyeknek itt talajuk van és azokat meghonosítjuk. Ha sikerülni fog egy-két gyárat létesítenünk Szegeden, oly elismerést szerezhethetünk, amely indokolni fogja a Lloyd választmányának azt az intézkedését, hogy bennünket ezzel a munkakörrel megbízott.

Vasárnap a Lloyd választmánya ülést tartott *Obláth* Lipót elnöklésével. A választmány új tagokul felvette a következőket: Austerweil Miksa, Bárdos Ede, Bauer Dezső,

Benedek Pál, Boros Miksa, Feuerstein Géza, Fischhof Dezső, Goldgruber Árpád, Gottlieb Miksa, Grosz Marcel, Kell Jakab, Kiss Béla, Klein Imre, Kollár Béla, Kroó Adolf, Lang Jakab, Moreno Károly, Nagy Pál, Ottovay Károly, dr. Pártos Simon, Pásztor József, Prerau Lajos, Reiniger Jakab, Rostos Samu, Szász Emil, Szász Ernő, Szemér Miksa, dr. Székely Vilmos, Török Márton, Varga Samu és dr. Weisz Gyula. — A választmányi ülést követőleg délelőtt fél 11 órakor rendkívüli közgyűlést tartott a társulat. Az elnök röviden vázolta a rendkívüli közgyűlés egybehívásának okait, majd *Vermes* Zsigmond titkár előterjesztette a választmányi jelentését. Egyhangulag elhatározta a közgyűlés, hogy az 1917. évi tagdíj 36 korona lesz.

## Viharos tanácskozás a képviselőházban a nádorhelyettes választásáról.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A képviselőház hétfőn a koronázással kapcsolatos előkészítő munkálatokhoz fogott. A nádorhelyettes választására vonatkozó javaslat kapcsán az ellenzék, amint előre hirdette, heves támadásokat intézett Tisza ellen. Az ellenzéki szónokok sorra amellet érveltek, hogy Tiszát a háborút megelőző politikai kámpány méltatalanná teszi erre a egnagyobb megtiszteltetésre, amely magyar embert érhet. Ezzel szemben a munkapárti szónokai, különösen gróf *Khuen-Héderváry* Károly, hangsúlyozták, hogy Tisza a nemzet bizalmát teljes mértékben élvezzi és méltó a nádori méltóságra, mert a világháborúban az összes parlamentek helyeslése mellett képviselte kiválóan nemzetét. A tanácskozást gyakran szakították meg a háboru kitörése óta ritkábban előfordult viharos jelenetek.

Szász Károly alelnök délelőtt tizenegykor nyitotta meg az ülést. A kormány betérjesztette hatodik jelentését a kivételes hatalomról szóló törvény igénybevételeéről.

A napirend első pontja a királyi hitlevél szövegének részletes tárgyalása. Az első felszólaló *Polónyi* Géza, aki azt vitatja, hogy a javaslat félreértésekre adhat alkalmat. A javaslat értelmezése szerint a szabad királyválasztás joga külön-külön szállna vissza Magyarországra és Horvát-Szlavonországra. Nem akar más javaslatot előterjeszteni a kormány álláspontjával szemben, mégis kíváncsúnak tartja, hogy ezt a kérdést rendezzék.

*Bakonyi* Samu szerint az előadói javaslat nem szolgálja az unionista gondolatot, sőt veszedelmet jelent arra.

A Ház elfogadta az eredeti szöveget. Közben a jegyző az ötödik pontot olvasta, *Tisza* miniszterelnök Apponyihoz ment és néhány percig tárgyalt vele. A javaslat felolvasása után az elnök *Apponyit* szólította, aki a következő indítványt terjesztette elő:

— Foglalja jegyzőkönyvbe a Ház a miniszterelnöknek a hitlevél-bizottság ülésén tett azt a kijelentését, hogy őfelsége a magyar királyi méltóságot az osztrák császári méltóságtól megkülönböztetve, attól önálló, azzal paritásos jellegűnek tekintti, hogy továbbá a háboru befejezése után az év jelentékeny részét Magyarországon fogja tölteni és gondja lesz arra, hogy a trón várományosai, különösen a trón-

örökös olyan nevelésben részesüljenek, amely a magyar nemzet paritásának megfelel.

A miniszterelnök hozzájárult Apponyi indítványához, amelyet a Ház egyhangulag elfogadott.

Az eskü szövegének tárgyalására került most a sor. Gróf *Pejacsevich* Tivadar a horvátok nevében a következő módosítást ajánlja: Ahhoz a részhez, amely szerint őfelsége Magyarország területét megvédi, fűzzék hozzá és „a vele közösségben élő horvát-szlavon területeket.”

A miniszterelnök helyesli *Pejacsevich* módosítását, a kérést jogosnak ismeri el. A Ház elfogadta a módosítást.

(Ki legyen a nádorhelyettes.)

Gróf *Tisza* István miniszterelnök emelkedett most szólásra és megtette javaslatát a koronázással kapcsolatosan szükséges előkészületekről, köztük természetesen a nádorhelyettes választásáról. Közölte, hogy a koronázás december 30-án lesz, hogy szükséges a nádorhelyettes megválasztása, aki a hercegprimással együtt a koronát a király fejére teszi. Meg kell választani azon kívül azt a küldöttséget, amely a királyt ünnepélyes bevonulásakor fogadja és felkéri, hogy koronáztassa meg magát és adja beleegyezését a királyné megkoronáztatásához.

(Az ellenzék támadja Tiszát.)

Gróf *Andrássy* Gyula helytelennek itéli a párt harcokat a mai időkben. Sajnálja, hogy a jelen alkalomkor sem kerülhető el a párt harc, de az ellenzék kihívásnak tekinti a miniszterelnök jelölését. A bizalmatlansága sem engedi, hogy Tiszára szavazzon, de ahogy a miniszterelnök átgázolt az ellenzéken és végigtiport az országon, azok után teljesen lehetetlen, hogy részese lehessen a legnagyobb kitüntetésnek, amelyet magyar ember elérhet.

*Huszár* Károly: Alkotmánytipró ne vegye kezébe a koronát! (Az egész ellenzéken kiabálnak, zúgnak: Só, só, Lukács!)

*Andrássy*: Tiszát a tuloldalon a legnagyobb magyarnak tartják. De ezen a címen megválaszthatnának nádorhelyettesnek bárkit, akit a király miniszterelnöknek kinevez. Semmi baj sem származnék abból, ha József főherceg tené a király fejére a koronát.

Az egész ellenzék feláll és lelkesen éljen. A Doberdón szerzett érdemeket az ellenség-gel szemben — Le a darabontokkal — A lö-